

Navazujeme kontakty s právnickou fakultou v Curychu

Ve dnech 28. – 30. listopadu 1994 navštívila právnickou fakultu (Rechtswissenschaftliche Fakultät) v Curychu delegace právnické fakulty MU v Brně, kterou tvořili doc. Vladimír Kratochvíl z katedry trestního práva a autor tohoto příspěvku jako její vedoucí. V zastoupení vedení naší fakulty jsme zde jednali s vedením právnické fakulty curyšské univerzity o navázání bližších kontaktů. Je třeba zdůraznit, že tato cesta byla umožněna díky pomoci Nadace-Rolný z Prostějova, která tímto způsobem v praxi prokázala zájem na navazování kontaktů naší fakulty se zahraničím. Našich jednání se účastnil její zástupce JUDr. Josef Augustin, jinak též v pra-

xi úspěšný absolvent naší fakulty (Komerčně-právní kancelář, Vojáčkovo nám. 2, Prostějov).

V tomto krátkém příspěvku bych se rád podělil o některé dojmy, které jsem získal během dvou denního, avšak velmi intenzivního a navazujícími akcemi doslova „nabytého“ programu. Pobyt měl část oficiální, kterou představovalo jednání s vedením fakulty na čele s děkanem prof. Georgem Müllerem a jeho kolegy prof. Hallerem a prof. Thürerem (shodou okolností všichni z oblasti státního práva), dalšími učiteli fakulty jako prof. Donatsch (vedoucí katedry trestního práva), prof. Jaag a doc. Poledna (oba státní a správní právo).

K oficiální části patřilo rovněž zasedání právnického spolku v Curychu, ve kterém se sdružili místní právníci českého a slovenského původu. O tom, jaký vliv má ve Švýcarsku Nadace Rolný na čele se svým předsedou ing. A. Rolným svědčí i to, že se této akce zúčastnil i náš velvyslanec ve Švýcarsku pan Richard Belcredi, jinak rovněž bývalý student naší právnické fakulty v letech 1945 – 1949, kdy byl ze studií vyloučen¹. Rovněž byli přítomni honorární konzul České republiky v Curychu a dále druhý tajemník našeho velvyslanectví v Bernu Roman Prosa (též absolvent naší fakulty). Během večera jsme spolu s docentem Kratochvílem vystou-

¹Upřímně přiznávám, že několikahodinové rozhovory s těmito lidmi, kteří byli po roce 1948 tolik postizení, byly pro mne názornou lekcí vysoké politické kultury.

pili s výkladem problémů našeho právního vývoje po listopadu 1989, na což navázala diskuse, která poté pokračovala i neoficiálně.

Dále jsme měli možnost během pobytu navštívit známou curyšskou advokátní firmu Umbrich Baudertscher & Roesle (Bahnhofstrasse 22), kde shodou okolností pracují i dva učitelé právnické fakulty.

Pro zajímavost je třeba uvést, že v případě profesorů je možnost výkonu práce značně omezená a naše líčení poměru v České republice bylo vyslechnuto s nelíceným zájmem. Nás zase naopak zajímala situace na právnické fakultě, kde mají v jednom ročníku zhruba 500 studentů, avšak poměr učitelů a studentů je podle názoru našich hostitelů ještě nepříznivější než u nás. Fakulta má ovšem v tomto školním roce 25 řádných profesorů, dva mimořádné profesory, 19 honorárních profesorů, 12 soukromých docentů a 60 dalších učitelů.

Na právnické fakultě se vyučuje zhruba 120 před-

mětů, které jsou rozděleny do následujících základních bloků přednášek, seminářů, kolokvií a cvičení: — tzv. základy (např. úvod do právní vědy, právní teorie, právní sociologie, ale také právní problémy multikulturální společnosti, úvod do právnických činností nebo právnické vedení jednání),

— právní dějiny (římské právo, dějiny soukromého práva),

— civilní právo (zahrnuje předměty jako obecné základy soukromého práva, občanský zákoník, rodinné právo, závazkové právo, pracovní právo atd., řada předmětů jde již do podrobností — soudní rozhodnutí Spolkového soudu k úvodním článkům občanského zákoníku, dědické právo, pozemkové právo apod.). Jde o nejrozsaáhlejší nabídku celkem 28 různých předmětů²,

— obchodní a hospodářské právo (obchodní společnost, kartelové právo, srovnávací právo kapitálového trhu, fuze podniků z civilistického a daňového

hlediska apod.),

— mezinárodní a hraniční soukromé právo,

— civilní proces a výkon rozhodnutí,

— trestní právo a trestní proces (nauka o trestném činu, tresty a nápravná opatření, kriminálnětechnické metody, trestní proces),

— státní a správní právo je přirozeně po civilním právu druhou nejrozsaáhlejší oblastí výuky na fakultě (celkem 23 různých předmětů jako obecné státní právo, které je blízké naší státovědě, obecné správní právo, spolkové správní právo, daňové právo, sociální zabezpečení, územní plánování a stavební řád, obecní právo, ochrana krajin, ale i úvod do práva ČR)³,

— mezinárodní právo (včetně evropského práva, důraz je kladen na problém neutrality),

— další právní oblasti (sem řadí např. církevní právo, právo sdělovacích prostředků, právní

informatika, práce s právními databankami, právní medicína).

Kromě toho se na fakultě pořádají nepovinné jazykové kurzy. Již tenkrát v minulosti poprvé ob- letný přehled ukazuje na určité zvláštnosti právního systému Švýcarska.

Na první pohled je překvapující, že výuka dějin práva je velmi omezená. Skutečností však je, že Švýcaři vyučují historické souvislosti svých disciplín na jednotlivých katedrách. V rozhovorech s kolegy jsem získal dojem, že nemají potřebu nutit studenty, aby se učili, jaký byl stav práva ve Švýcarsku a jeho jednotlivých kantonech např. v roce 1920. Zajímá je však velmi důkladně historický vývoj federalismu, ústavy, kupní smlouvy, daní, bankovního práva apod. S ohledem na kontinuitu švýcarského právního vývoje by jinak snad ani nebyly některé instituty schopny vytvořit. Jinak řečeno, histo-

rie pro ně nezačíná v roce 1989, 1968, 1948, 1918, 1867 atd., popř. naopak v nějakém roce nekončí. Prostě nějaký institut (např. referendum) se někdy v minulosti poprvé objevil a pak se dále rozvíjel.

Další zvláštností je to, že přednášky na Curyšské univerzitě jsou chápány jako celek. Jsou sice vypisovány pro studenty jednotlivých fakult, současně jsou ale na těchto fakultách vyučovány předměty pro posluchače všech fakult. Tak např. na právnické fakultě sem patří právní etika, právní sociologie, úvod do právní vědy. Naopak na ekonomické fakultě (se kterou byla právnická fakulta donedávna spojena) se zase mohou zapsat do úvodu do hospodářské vědy, do hospodářské filosofie, na lékařské fakultě například do přírodního léčitelství, na filosofické fakultě do úvodu do strategického myšlení, v lék současnosti, na teologické fakultě to

je v tomto roce přednáška o Augustinovi atd.

Kromě toho žije univerzita společným životem i v jiných formách. V tomto školním roce je to např. série přednášek „Nacionální socialismus po 50 letech“ a „Informační exploze“. Je to snad dáno i tím, že jednotlivá pracoviště různých fakult často sídlí ve stejné budově, takže se denně mohou setkávat jak jejich učitelé, tak i studenti.

Několik poučení z pobytu pro rozvoj další spolupráce. Je třeba si uvědomit, že ve Švýcarsku není zvykem hovořit do větru. Pokud se někdo k něčemu zaváže, Švýcaři samozřejmě očekávají, že to také splní. Proto neočekávejme, že nás hned zahrnou množstvím nabídek, jako někteří jiní zahraniční partneři. Závazky berou vážně a nic lehkovážně neslibí. Snažme se jim v tom vyrovnat.

Jan FILIP

²Pro zajímavost uvádím, že kromě jednotného občanského zákoníku má každý kanton své procesní předpisy (obdobně v trestním právu). Není možné se s těmito zvláštnostmi neseznámit, pokud nechcete praktikovat pouze na území Curychu.

³Rovněž zde je věnována pozornost srovnávací konstitucionalistice v měřítku mezinárodním i mezikantonálním. Švýcaři jsou značně konzervativní a jsou hrdí na své tradice federalismu a přímé demokracie. Proto jdou často impulsy k vývoji spolkového práva z jednotlivých kantonů, které hledají nová řešení.